

Supplerende undersøkelser av biologisk mangfold på Høgefjell i Bø kommune, Telemark.

Torbjørn Høitomt

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Trygve Bjarkø (Fram AS) og Stein Helge Østerli gjort en supplerende undersøkelse av naturtyper og rødlistearter i et reguleringsområde ved og på Høgefjell på Lifjell i Bø i Telemark. Arbeidet resulterte i én avgrenset naturtype (bekkekløft og bergvegg) med verdi B – viktig, og funn av 3 ulike rødlistearter, én i kategorien VU – sårbar og to i kategorien NT - nær truet. I tillegg ble det funnet én art som er fredet.

Nøkkelord

Bekkekløft og bergvegg
Rødlistearter
Naturtype
Reguleringsplan

Omslag

Markert kløft rett vest for Høgefjell.
Foto: Torbjørn Høitomt

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-458-0

BioFokus-notat 2015-37

Tittel

Supplerende undersøkelser av biologisk mangfold på Høgefjell i Bø kommune, Telemark.

Forfattere

Torbjørn Høitomt

Dato

07.10.2015

Antall sider

5 sider

Refereres som

Høitomt, T. 2015. Supplerende undersøkelser av biologisk mangfold på Høgefjell i Bø kommune, Telemark. BioFokus-notat 2015-37.

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

Trygve Bjarkø (Fram AS) og Stein Helge Østerli

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO
E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Innledning

Dette notatet inneholder supplerende informasjon om biologisk mangfold i et reguleringsområde ved og på Høgefjell på Lifjell i Bø i Telemark. Tema biologisk mangfold er tidligere behandlet i to rapporter (Larsen 2014, Larsen 2015 (oppdatert 2014-rapport)) og det henvises til disse for utfyllende generelle beskrivelser av området.

Foreliggende notat inneholder utfyllende informasjon om forekomst av naturtyper og rødlistearter innenfor reguleringsområdet. Naturtyper er avgrenset etter DN-håndbok 13 (1999, rev. 2007). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for naturtyper fra 2010.

Resultater

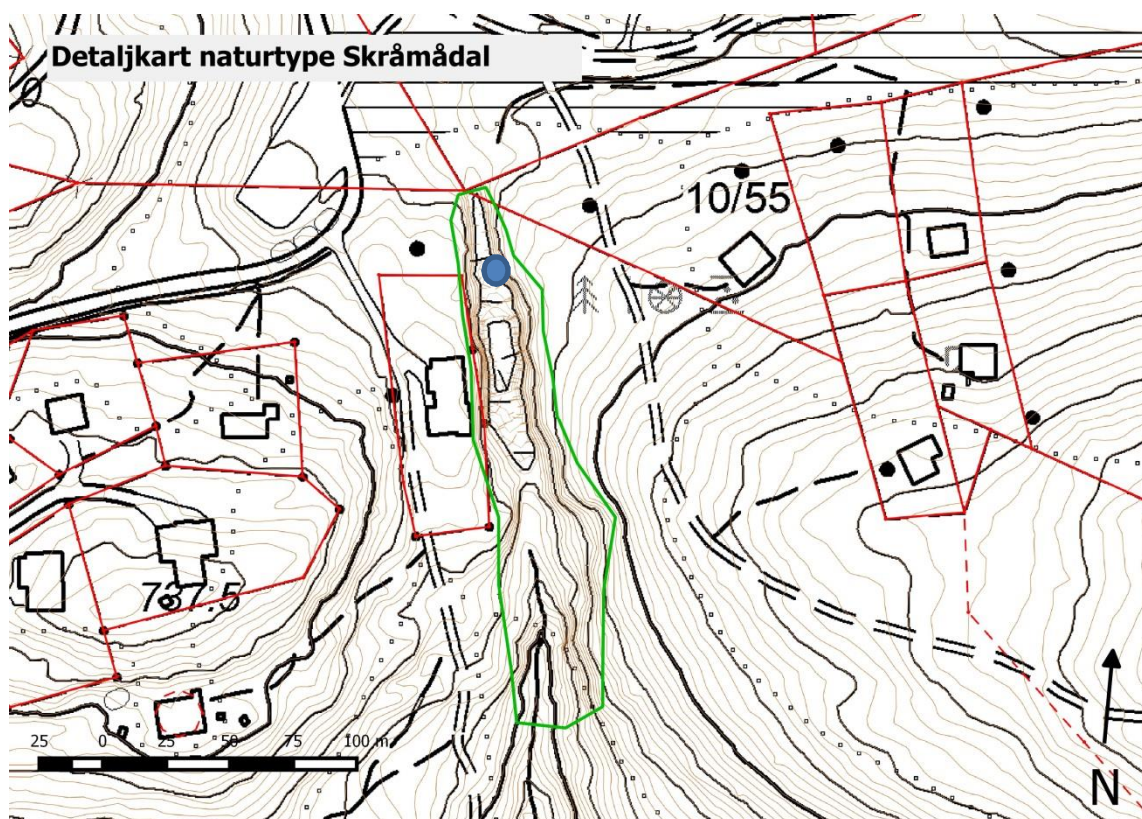
Det ble avgrenset én naturtypelokalitet innenfor det undersøkte området. Dette er en lokalitet med naturtypen bekkekløft og bergvegg med utformingen bekkekløft som er gitt verdi B – viktig (figur 1). Lokaliteten ligger øverst i Skråmådal rett vest for Høgefjell og omfatter en 3-7 meter dyp, svært markert og trang kløft i terrenget. Det henvises til vedlagt naturtypebeskrivelse for mer informasjon.

Det ble påvist 3 rødlistearter i området, to i kategorien NT – nær truet (gubbeskjegg *Alectoria sarmentosa* og kort trollskjegg *Bryoria bicolor*) og én i kategorien VU – sårbar (langt trollskjegg *B. tenuis*). Begge trollskjegg-artene er belagt og vil bli innlemmet i Herb O. I tillegg ble det påvist en fredet moseart som så vidt man vet bare finnes i Norden og helt vest i Russland i hele verden (storskortemose *Cynodontium suecicum*). Dette er i så måte en art Norge har ansvar for å ta vare på. Både kort trollskjegg (NT), langt trollskjegg (VU) og storskortemose (fredet) ble påvist i den avgrensede naturtypen (se blått punkt på figur 1). Gubbeskjegg (NT) ble påvist sparsomt på ei eldre gran langs skiløypa rett øst for juvet. Denne arten finnes trolig spredt i denne delen av området.

Fra før er duftskinn *Cystostereum murrayii* (NT) påvist i området (Larsen 2015). Dette gir en total på fire rødlistede arter og én fredet art.

I tillegg bør observasjon av 2 individer med orrfugl nevnes. Disse to observasjonene ble gjort oppe på Høgefjell og dette området blir derfor vurdert å være oppholdsområde for orrfugl. Det er sannsynlig at én eller flere av myrene i området også kan være spillområde, men det er ikke mulig å dokumentere på denne tiden av året.

Rødlistefunnenes lokalisering i naturtypefiguren vises i figur 1. Disse funnene vil også bli publisert i Artskart.

Figur 1: Naturtypens plassering (grønn polygon) i kløfta rett vest for Høgefjell på Lifjell, samt rødlistefunnens plassering i området (blått punkt). Begge de to trollskjegg-artene samt den fredete mosen storskortemose ble funnet på samme bergvegg.

Oppsummering/konklusjon

Utover den avgrensede naturtypen, ble det ikke registrert arealer med spesielle naturtypeverdier innenfor reguleringsområdet Høgefjell. Skogen på Høgefjell er glissen og i store partier relativt ung skog som trolig har kommet opp på det som tidligere har vært åpent areal. Noen eldre grantrær samt noe dødved av gran finnes spredt. Gubbeskjegg (NT) og duftskinn (NT) ble påvist på disse strukturene. Disse to artene har imidlertid solide bestander i liene rundt Lifjell og enkeltfunn av disse betyr ikke nødvendigvis at et område har naturtypeverdi. Myrrealene er også fattige, men disse kan ha funksjon som spillplass for orrfugl.

Alle inngrep som endrer naturmiljøet i naturtypelokaliteten vil være svært negativt for artsmangfoldet. Lokaliteten inkluderer en buffersone der dette er nødvendig for å bevare naturverdier knyttet til eksempelvis høy luftfuktighet. De planene som foreligger for ankomstvei til hyttefeltet vil i stor grad påvirke naturverdiene i kløfta negativt.

Naturtypebeskrivelse

Lokalitet: Skråmådal – Høgefjell V	Verdi: B-verdi (viktig)
Naturtype: Bekkekløft og bergvegg	Inventør: Torbjørn Høitomt (BioFokus)
Utforming: Bekkekløft	Dato: 07.10.2015

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/Torbjørn Høitomt i forbindelse med supplerende registreringer av naturtyper og sjeldne og truede arter i et reguleringsområde ved og på Høgefjell i Bø kommune. Lokaliteten er tidligere undersøkt av Ida Larsen (august 2014 og juli 2015) i forbindelse med samme reguleringsplan. Relevant informasjon er hentet fra hennes rapporter (Larsen 2014 (2015)). Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter fra 2010.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øverst i Skråmådalen, rett vest for Høgefjell på Lifjell og omfatter en skarpt avgrenset nord-sørgående 3-7 meter dyp kløft uten bekk i bunnen (trolig av Jutulhogget-typen). Det markerte juvet munner ut i en slakere kløft nedover lia. Øvre deler av denne slakere kløfta videre nedover ser lovende ut med rike bergvegger og er derfor inkludert i avgrensningen. Avgrensningen i denne sørlige delen bør imidlertid betraktes som noe foreløpig. Det finnes en del steinblokker i bunnen av kløfta. Berggrunnen i lokaliteten er vekselvis fattig og rik bestående av kvartsitt og basalt, men også mindre partier med noe som ligner amfibolitt. Kløfta er trang 2,5- 7 meter bred med loddrette bergvegger på begge sider. Området preges av høy luftfuktighet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen bekkekløft og bergvegg med utformingen bekkekløft. Denne utformingen er valgt selv om det ikke renner bekk i bunnen. Dette på grunn av den markerte topografien som likevel gir høy luftfuktighet i kløfta. Det er lite skog nede i den trange kløfta, men et par gamle seljer og litt rogn finnes. Oppe på kanten finnes mer av disse treslagene, samt bjørk og gran i tillegg. Det finnes noe dødved nede i kløfta, men ikke like mye som man kunne forvente i et slikt miljø. Vegetasjonen på marka nede i kløfta er dominert av næringskrevende arter som sauetelg, skogstjerneblom, rød jonsokblom, gauksyre, myskegras, vendelrot, geitrams og skjørlok. På bergene finnes noe stjernesildre der det er fuktig, samt en del grønneburkne på de rikeste bergveggene.

Artsmangfold: Det er søkt spesielt etter sjeldne og trua arter i gruppene karplanter, sopp, lav og moser i lokaliteten. Karplantefloraen er triviell og potensialet for å påvise sjeldne og trua arter i denne gruppa er svært lav. Lavfloraen er noe bedre med forekomst av både kort trolleskjegg (NT) (mye) og langt trolleskjegg (VU) (sparsomt) på en bergvegg nord i kløfta. I tillegg finnes mye grynvrenge på berg og sparsomt på selje. Mosefloraen er relativt artsrik til Lifjellområdet å være med den fredete storskortemose som høydepunktet. Denne arten har svært få funn i Telemark og er i tillegg så vidt man vet endemisk for Norden og vestligste Russland. I tillegg finnes basekrevende arter som putevrime, rødmesigme, krusknausing, reipknausing, storhoggtann, krinsflatmose, glansperlemose, skjørblæremose og matteblæremose på rike bergvegger. På overrislete berg vokser mengder med kildemoser, bekkerundmose, berghinnemose og sprikesleivmose.

Bruk, tilstand og påvirkning: Selve juvet er ikke påvirket av nyere inngrep verken av hogst eller av annen teknisk art. Det er imidlertid en del søppel nede i juvet, trolig for det meste ting som har blåst ned dit. I tillegg ligger ei hytte helt inntil kløftas nordre del.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble registrert.

Skjøtsel og hensyn: Lokalitetens verdier bevares og utvikles best under fri utvikling. Lokaliteten er såpass dyp at behovet for buffersone ikke er like stor som mange andre steder. Det er imidlertid viktig å bevare det omliggende miljøet slik at det stabile miljøet også på øvre deler av bergveggene også bevares.

Verdivurdering: Lokaliteten omfatter en liten, men svært markert bekkekløft. Denne typen lokaliteter er vanskelig å verdsette etter gjeldende metodikk da de avviker fra det som er normalen for denne typen. Det er imidlertid påvist en sårbar art og ellers er det dokumentert forekomst av flere basekrevende arter. Lokaliteten har i tillegg høy luftfuktighet og representerer en type miljø som er lokalt svært uvanlig. Lokaliteten vurderes derfor som viktig (B-verdi).

Figur 2: Bildene over viser miljøet i den avgrensede kløfta. Nederst til venstre ses langt trollskjegg (VU).

Litteratur

Larsen, Ida. 2014 (2015). Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold. Lifjell, del av Høgefjell. Plankontoret H. Homme. 10 (15) s.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdsetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>